

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора
Чепіль М. М. про дисертацію **Шийки Оксани Іванівни** на тему
«Система забезпечення якості університетської освіти Австрії»,
подану до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних
наук зі спеціальності 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки

У сучасних умовах одним із ключових понять в освітньому дискурсі стає формування єдиного освітнього простору та міжнародного ринку освітніх послуг. Реформування вищої освіти, оновлення її змістового та операційного компонентів, спрямування на підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців вимагають запровадження системи забезпечення якості освіти з метою наближення вітчизняної галузі вищої освіти до європейських стандартів, створення умов для посилення співпраці між державними органами управління, бізнесом та вищими навчальними закладами задля підготовки конкурентоспроможного людського капіталу.

У цьому контексті цінним є досвід Австрії у сфері реформування системи вищої освіти. Автономія вищої школи та зростаюча різноманітність навчальних пропозицій стали причиною підвищеної уваги до забезпечення якості навчання, викладання, досліджень та організаційної діяльності. Саме тому створення «Європейського простору вищої освіти» передбачає підвищення якості вищої освіти.

Дослідження якості в системі університетської освіти Австрії є проблемою, що становить значний науковий та практичний інтерес. Австрійський досвід – корисний з точки зору впровадження у вітчизняну систему вищої освіти прогресивних ідей.

Аналіз змісту дисертаційної роботи дає підстави стверджувати, що автором коректно сформульовано науковий апарат – об'єкт, предмет, мету, та завдання; доцільно відібрано комплекс методів, що в сукупності забезпечило логіку розгортання наукового пошуку.

Роботу виконано відповідно до теми комплексного дослідження кафедри соціології та соціальної роботи Національного університету «Львівська політехніка» «Соціогуманітарний вимір регулювання проблем сучасного

українського суспільства» №0112U007338. Тема затверджена вченою радою Інституту гуманітарних і соціальних наук Національного університету «Львівська політехніка» (протокол № 7 від 13.03.2013 р.) і узгоджена в бюро Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень у галузі педагогіки і психології НАПН України (протокол № 5 від 28.05.2013 р.).

Вірогідність результатів дослідження забезпечується, зокрема, методологічною обґрунтованістю вихідних позицій; використанням методів, що відповідають меті та завданням наукового дослідження; контент-аналізом науково-педагогічної літератури, нормативної бази університетської освіти Австрії, статистичних даних, документації університетів та агенцій з якості освіти, що відображають специфіку системи забезпечення якості університетської освіти в Австрії; безпосередньою участю дисертантки в обговоренні проблеми дослідження з австрійськими педагогами; позитивними результатами впровадження матеріалів дослідження у роботу вищих навчальних закладів України.

Дисертантка розкриває специфіку розвитку системи забезпечення якості університетської освіти Австрії в контексті формування Європейського простору вищої освіти (гармонізація національного і європейського законодавства, створення національної агенції із забезпечення якості та акредитації, налагодження мережевого спілкування з метою розвитку співпраці, широка підтримка реформ університетами); виконує аналіз компонентів сучасної системи забезпечення якості університетської освіти в Австрії (цільовий, концептуальний, інструментальний, оцінний компоненти), характеризує можливості використання прогресивних ідей австрійського досвіду у вітчизняній системі вищої освіти.

Дисертаційне дослідження О.І.Шийки має незаперечне практичне значення. Варто наголосити, що його результати уже використовуються у практиці вищої школи України, зокрема, студентами та викладачами вищих навчальних закладів для поглиблення знань у сфері якості освіти.

Крім того, основні положення та висновки дисертаційного дослідження можуть використовуватися науково-педагогічними працівниками та

адміністрацією вищих навчальних закладів України, управлінцями в галузі освіти для розробки цілісної системи забезпечення якості університетської освіти, зокрема механізмів та інструментарію забезпечення якості навчальної, методичної, науково-дослідницької, міжнародної і організаційної роботи.

Результати дослідження, обґрунтовані провідні поняття і база даних можуть застосовуватися вітчизняними дослідниками як перевірені наукові матеріали для проведення компаративно-педагогічних та історико-педагогічних досліджень, а також для наукового обґрунтування стратегії розвитку системи забезпечення якості університетської освіти в Україні й прогностики розвитку вищої освіти у міжнародному освітньому просторі.

Відзначаємо логічну послідовність розв'язання поставлених у дисертаційній роботі завдань, що супроводжувалося формулюванням важливих, подекуди фундаментальних висновків та новаторських для української педагогічної науки положень і теоретичних узагальнень. Опрацювавши масив літератури вітчизняних і зарубіжних дослідників, дисертантка висвітлила теоретико-методологічні засади дослідження. У прикладному аспекті цінною є характеристика компонентів системи забезпечення якості університетської освіти в Австрії та описані можливості використання відповідного досвіду в умовах системи вищої освіти України. Впровадження наукових результатів дослідження у практику вищих навчальних закладів підтверджене відповідними документами

У першому розділі – «Забезпечення якості університетської освіти як науково-педагогічна проблема» – висвітлено особливості методології дослідження системи забезпечення якості університетської освіти Австрії, відображено історіографію проблеми дослідження; визначено основні шляхи реформування університетської освіти Австрії в контексті формування європейського освітнього простору.

Комплексний підхід, застосований у дослідженні, дав можливість дисертантці розглядати групи явищ у сукупності. Важливість його застосування загалом підкреслюється ще й розумінням того, що педагогічна наука інтегрує усі фундаментальні положення людинознавчих наук. Це дало можливість

реалізувати принцип єдності цілей, інструментарію та результатів процесу забезпечення якості університетської освіти досліджуваної країни.

У другому розділі – «Характеристика компонентів системи забезпечення якості університетської освіти Австрії» – на основі структурно-функціональної моделі забезпечення якості університетської освіти в сучасній Австрії виконано аналіз сучасної системи забезпечення якості університетської освіти в Австрії; охарактеризовано структурно-функціональну (цільовий, концептуальний, інструментальний, оцінний компоненти) модель системи забезпечення якості університетської освіти Австрії. Представлені складові інструментарію забезпечення якості сучасних австрійських університетів: традиційні, близькі до сфери вищої освіти, запозичені з інших сфер. Схарактеризовано можливості використання прогресивних ідей австрійського досвіду у вітчизняній системі вищої освіти на національному та університетському рівнях.

Зроблені автором висновки, чіткі та логічно побудовані. Робота належним чином структурована та має чітку концептуальну лінію. Загалом виконане дисертаційне дослідження збагачує наукові знання і розширює практичний досвід у галузі забезпечення якості університетської.

Дисертаційна робота О.І. Шийки безумовно виконана на високому теоретико-методологічному рівні, є завершеним науковим дослідженням, її автор має високий рівень фахової підготовки, компетентно аналізує, інтерпретує, узагальнює фактографічний і теоретичний матеріал, демонструє сформованість як науковця.

Підсумовуючи, можна зазначити, що дисертація є закінченою науковою роботою, в якій отримані нові наукові результати, що мають теоретичну та практичну цінність.

Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження О.І. Шийки, водночас уважасмо за потрібне висловити деякі міркування і зауваження щодо його змістового наповнення.

1. У п. 1.3. «Аналіз поняттєво-категорійного апарату дослідження» дисертант розглядає поняття «освіта» та «освітня послуга», «якість освітніх послуг» та ін., наводить чимало посилань на праці американських,

нідерландських, англійських, німецьких педагогів. У порівняльно-педагогічному дослідженні важливим є аргументація, чому саме дослідник бере за основу праці того чи того науковця.

2. Робота виграла б, якщо б більше уваги приділити у п. 1.4. «Основні шляхи реформування університетської освіти Австрії в контексті формування Європейського простору вищої освіти» аналізу основоположних документів Болонського процесу. Етапи проведення відповідних реформ в Австрії розглядаються у додатку Б без чіткої систематизації. Доцільно було б класифікувати різні підходи до реформування університетської освіти Австрії.

3. На нашу думку, недоцільним у п. 3.3 є аналіз положень нормативно-правового регулювання забезпечення якості вищої освіти України, основних положень Закону України «Про вищу освіту», які б варто укласти в таблицю і навести у додатках, а в тексті дисертації акцентувати увагу на важливих аспектах у контексті досліджуваної проблеми.

4. У п. 3.3 варто було б чіткіше окреслити і конкретизувати шляхи та доцільність використання досвіду розвитку системи забезпечення якості університетської освіти Австрії в українських реаліях. Хоча дисертантка на с. 180 зазначає, що “видається корисним запозичення деяких аспектів досвіду акредитації австрійських приватних університетів, зокрема, акредитаційної перевірки не лише навчального забезпечення та процесу, але й організаційної структури приватного університету та функціонування системи управління якістю”. Варто було б саме тут “деякі аспекти” розкрити, на підставі чого можна визначити завдання подальшого її розвитку й окреслити перспективні напрями досліджень.

5. У тексті дисертаційної роботи трапляються помилки, допущені при комп’ютерному наборі, та інші недоліки технічного характеру.

Однак висловлені зауваження жодною мірою не знижують цінність дисертаційної роботи О.І. Шийки, не впливають на загальну оцінку виконаної роботи.

Загальний висновок: дисертація Шийки Оксани Іванівни «Система забезпечення якості університетської освіти в Австрії» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, яке має теоретичне й практичне значення.

Основні результати дослідження знайшли відображені у 15 працях (з них 11 одноосібних): 1 монографія, 5 статей у наукових фахових виданнях, 2 статті у виданнях, що включені до наукометричних баз даних, 7 – у збірниках матеріалів конференцій.

Виклад матеріалу дослідження вирізняється завершеністю, логічністю, послідовністю, науковою обґрунтованістю положень. Автореферат підготовлено відповідно до чинних вимог, його зміст відображає структуру, основні положення та висновки дисертаційної роботи.

Вважаємо, що дисертаційна робота, її актуальність, зміст, обсяг та наукова новизна, теоретична та практична значущість, обґрунтованість наукових положень, вірогідність висновків, використані методи дослідження, якість оформлення і повнота викладу повністю відповідають вимогам МОН України, зокрема, пп. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567 зі змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18.08.2015 р. № 656, вимогам, що ставляться до робіт, поданих на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук, а висвітлені в ньому теоретичні положення й отримані результати можна кваліфікувати як вагомий внесок у розвиток загальної педагогіки та історії педагогіки. Її автор Шийка Оксана Іванівна заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки.

21 листопада 2016 р.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри загальної педагогіки
та дошкільної освіти

Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка

М.М. Чепіль